

101007457 — HNRP 2022-2023 azonosító számú „A Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése – 2022-2023” elnevezésű projekt

BELÜGYMINISZTERIUM

Záró tanulmány

Magyar Nemzeti Roma Platform

2023. december

Ezt a kiadványt az Európai Unió Jogok, Egyenlőség és Polgárság Programja (REC 2014-2020) finanszírozta.

A kiadvány tartalma kizárólag a Belügyminisztérium álláspontját képviseli, és az ő kizárólagos felelőssége. Az Európai Bizottság nem vállal felelősséget a benne található információk esetleges felhasználásáért.

Tartalomjegyzék

I.	Bevezetés.....	3
II.	Felzárkózás-politika keretei Magyarországon.....	4
	II.1. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	5
	II.2. Emberi Erőforrás Operatív Program Plusz (EFOP Plusz) - Társadalmi felzárkózási fejlesztések prioritás.....	7
	II.3. A felzárkózás-politika jelenleg működő egyeztető fórumai Magyarországon	9
	II.3.1. Országos szintű egyeztető mechanizmusok.....	9
	II.3.2. Területi szintű egyeztető fórumok	11
III.	Magyar Nemzeti Roma Platform.....	13
	III.1. Előzmények: 2016-2021.....	13
	III.2. A Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése 2022-2023. című projekt	14
	III.2.1. Az egyeztetés módszerei, menete.....	14
	III.2.2. A meghívottak köre	15
	III.2.3. A helyszín beazonosítása.....	16
	III.2.4. A moderátor, az előadók beazonosítása	17
	III.2.5. A tematika, napirendi pontok meghatározása.....	18
	III.2.6. Rendezvények időpontjai, helyszínei	19
	III.2.7. Országos és nemzetközi rendezvény	20
IV.	A vármegyei rendezvényeken, illetve a projekt megvalósítása során megfogalmazódó vélemények, szakpolitikai javaslatok	21

I. Bevezetés

Az Európai Bizottság a tagállami Roma Kapcsolattartó Pontok számára rendszeresen meghirdetett közvetlen pályázata támogatásával, a Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkársága – mint Nemzeti Roma Kapcsolattartó Pont – 2016 óta valósít meg Roma Platform projektet.

A 2022. január 1. – 2023. december 30. között megvalósult *Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése 2022-2023.* című projekt a felzárkózás-politika szakmai egyeztetési rendszereinek területi - vármegyei szintekre történő - kiterjesztését, a felzárkózás-politikai párbeszéd elősegítését és generálását szolgálta, melynek eredményeként tovább bővíthet a területi együttműködést elősegítő konzultációs alkalmak száma.

A felzárkózás-politika rendszerében országos és - a helyi esélyegyenlőségi programok mentén – helyi szinten folyamatosan működnek konzultációs fórumok, melyek járási és vármegyei szintű kiterjesztése és továbbfejlesztése szükséges. A széleskörű konzultációk hozzájárulnak a szervezetek közti együttműködés és szinergia kialakításához, valamint visszajelzéseket kapunk a stratégia végrehajtásának tapasztalatairól, a felzárkózási szolgáltatások, programok működéséről.

A projekt keretében öt vármegyében - *Baranya, Békés, Somogy, Pest, Győr-Moson-Sopron* – tartottunk roma platform rendezvényeket 3-3 alkalommal, megszólítva a vármegye összes járását, s az ott működő állami, egyházi és civil szervezeteket. Örömteli, hogy a vármegyei szintű szervezetek, így a közgyűlések és vármegyei roma nemzetiségi önkormányzatok a projekt célkitűzéseit fontosnak tartva, magas szintű képvisellel voltak jelen minden alkalommal, hiszen ezen szervezeteknek jelentős szerepe van a projekt eredményeinek fenntartásában, az együttműködés és hálózatosodás megerősítésében.

A rendezvények témáit a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 beavatkozási területei és intézkedései mentén, valamint az adott térség felzárkózás-politikai sajátosságaira reagálva (pl. térségi és települési hátrányok, azaz a kedvezményezett járások és települések, valamint a jó gyakorlatok helyszíneinek figyelembevételével) alakítottuk. A rendezvényeken kiemelt szerepe volt a tájékoztatásnak és az aktuális szakmapolitikai kérdésekről való konzultációnak, így számot adtunk az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz és a 2021-2027 időszak tervezett fejlesztéseiről, valamint az aktuális pályázati lehetőségekről és felzárkózás-politikai eseményekről, hírekről.

A 15 vármegyei rendezvényen több mint 90 szakember tartott előadást vagy szerepelt kerekasztal-beszélgetésben. Szakmapolitikai és gyakorlati szinten is konzultáltunk a koragyermekkorai és gyermekkorai programokról, iskolán kívüli és szünidei programokról, oktatási- és kollégiumi programokról, felsőoktatási és Roma Szakkollégiumi programokról, kistelepülési és járási

programokról, cigánypasztorációról és roma identitásról, helyi önkormányzatok és roma nemzetiségi önkormányzatok együttműködéséről, a Felzárkózó települések hosszú távú programjáról, a felzárkózási szakterületet érintő eredményekről és kihívásokról.

A jelen tanulmányban megfogalmazzuk a Nemzeti Roma Platform területi egyeztetési rendszerének módszertanát, illetve összefoglaljuk az ülések tapasztalatait és a felzárkózási fejlesztéseket érintő területi tapasztalatokat. Bemutatjuk a felzárkózás-politika kereteit, illetve a már működő egyeztetési fórumait, a Roma Platform pályázat végrehajtását, a Roma Platform projektben részt vevő szereplőket, továbbá kitérünk az eredményekre és a javaslatokra.

II. Felzárkózás-politika keretei Magyarországon

A felzárkózás-politika ágazatközi szakterület, gyermekjóléti, szociális, oktatási, munkaerő-piaci és egészségügyi, lakhatási, területfejlesztési és antidiszkriminációs elemekkel. A roma platform rendezvényein résztvevő szakemberek és szervezetek is különböző szakterületekről érkeztek, s mindegyikük kapcsolódik közvetett vagy közvetlen módon a felzárkózás-politika intézkedéseéhez. Mindezzel együtt, a párbeszéd alapjaként szükséges volt a felzárkózás-politika hazai és európai stratégiáinak ismertetése, valamint az ezekre épülő tervezési és fejlesztési folyamatok bemutatása.

A roma platform rendezvényeknek kiemelt célja volt, hogy a fejlesztések tervezésében, s az ehhez kapcsolódó stratégiák és intézkedések kialakításának folyamatában minél szélesebb kört megszólítson, a véleményeket és javaslatokat áttekintse, beépítse. Ezzel támogassa a felzárkózás-politikai programok és szolgáltatások körében az alulról jövő kezdeményezések, tapasztalatok hasznosítását, illetve hozzájáruljon a célcsoporthoz tartozó személyek bevonásához a tervezésbe, a szakpolitikai folyamatok értékelésébe.

A tájékoztatás keretében került bemutatásra a 2021-ben elkészült Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, annak intézkedési terve, valamint ehhez kapcsolódóan folyt konzultáció az Emberi Erőforrás Operatív Program Pluszról (amelynek tervezési folyamata részben egybeesett a Platform rendezvények sorozatával), valamint az ehhez kapcsolódóan tervezés alatt álló fejlesztési konstrukciókról is.

II.1. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030

Az MNTFS II. végrehajtási időszaka 2020-ban lezárult. Az új Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (a továbbiakban: MNTFS) és a 2021-től 2024-ig érvényes intézkedési terve 2021 nyarán került elfogadásra és kihirdetésre.¹

Az MNTFS célkitűzéseiben építünk az elmúlt tíz évben elért eredményekre, a kialakított felzárkózási-politikai intézményrendszerre, szakmapolitikai eszközrendszerre, valamint számolunk a koronavírus nyomán kialakuló társadalmi problémákkal. A fő célkitűzés a szegénység csökkentése, a roma és nem roma népesség életkörülményei közötti különbségek csökkentése a legfontosabb szegénységi és társadalmi mobilitást meghatározó mutatókat tekintve.

A felzárkózási stratégia alapelve, hogy a munkaerő-piaci integráció, a társadalmi felzárkózási és a kapcsolódó humán szolgáltatások, a társadalmi mobilitás lehetőségeinek megerősítése az egész társadalom javát, jólétét szolgálják a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, köztük a romák felzárkózásának előmozdításával. A beavatkozásokban különös hangsúlyt fektetünk a problémákhoz legközelebbi, a segítő szakemberek közvetlen és intenzív jelenlétén alapuló térségi, települési beavatkozásokra.

A stratégia céljai alapvetően megegyeznek a 2011-ben született, első felzárkózási stratégia céljaival, összhangban vannak a strukturális alapok felhasználására szóló tervekkel, valamint a kapcsolódó stratégiai dokumentumok célkitűzéseivel.

A stratégia fő indikátorai továbbra is a szegénység vagy társadalmi kirekesztettség által veszélyeztetettek számát, arányát mutató indikátor, illetve annak részmutatói, azaz

- a relatív jövedelmi szegénységben élők aránya,
- a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya, valamint
- a súlyos szociális és anyagi nélkülözésben élők aránya.

Az MNTFS kiemelt indikátora a szociális és anyagi nélkülözésben élők aránya, a legátfogóbb célkitűzés a gyermekes háztartások (köztük kiemelten a romák) körében e mutató 10 százalékpontos csökkentése 2030-ra.

---

¹ 1605/2021. (VIII. 18.) Korm. határozata a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 elfogadásáról

Az MNTFS kilenc beavatkozási területen fogalmaz meg cselekvési irányokat:

- *B.1. Születés és gyermekkor*
- *B.2. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig*
- *B.3. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód*
- *B.4. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság*
- *B.5. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási- és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem*
- *B.6. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás*
- *B.7. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés*
- *B.8. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség*
- *B.9. A stratégia nyomon követése, monitoring*

Az új MNTFS-ben a korábbi dokumentum beavatkozási területeivel összevetve új témaként, hangsúlyosabb területként jelennek meg az éghajlatváltozással járó kihívások, a lelki egészség, az információs társadalom, valamint a határon túli együttműködések kérdései.

A stratégiában foglalt célok, valamint az intézkedési tervben foglalt feladatok megvalósulásának és társadalmi hatásainak nyomon követése érdekében monitoring rendszer került kialakításra. Ennek része az MNTFS indikátorrendszere, a monitoringhoz szükséges adminisztratív keretek és a programokról való beszámolási rendszer, valamint független (hatás)tanulmányok a felzárkózási intézkedések megvalósításáról. Az MNTFS cél- és indikátor rendszere, a fő célkitűzéseket tekintve kapcsolódik a korábbi Európa 2020 stratégiában és a Szociális Jogok Európai Pillére 2025-ig tartó cselekvési tervében megfogalmazott célkitűzésekhez, a fő mutatókban megjelennek a vonatkozó uniós vállalások is.

Az ezek mellett megjelenő ugyancsak főbb indikátorok az MNTFS prioritásainak, a problémák sajátosságainak megfelelően szolgálják a beavatkozások, intézkedések nyomon követését. A mutatók előállításának alapvető feltétele, hogy a kutatásokból, adatgyűjtésekből, adminisztratív adatbázisokból rendelkezésre álljanak a szükséges alapadatok. Az MNTFS által is kezelt társadalmi problémák természetéből fakadóan ezen a területen számos nehézség mutatkozik, amennyiben a leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoportok élethelyzetének meghatározóiról, jövedelmi, megélhetési viszonyainak megismeréséhez gondosan megtervezett, a speciális adatgyűjtési nehézségekre (pl. e társadalmi csoportok azonosítása, elérhetősége, nyomon követhetősége) megfelelően reagáló nagymintás adatfelvételekre van szükség.

II.2. Emberi Erőforrás Operatív Program Plusz (EFOP Plusz) - Társadalmi felzárkózási fejlesztések prioritás

A 2022-2023. években megvalósított roma platform rendezvények során célként jelent meg a tájékoztatás a 2021-2027 időszak tervezett fejlesztéseiről, s az azt megalapozó stratégiai és tervezési dokumentumokról. A roma platform tématerületei alapján az Emberi Erőforrás Operatív Program Plusz társadalmi felzárkózási fejlesztések prioritás került bemutatásra mind a 15 alkalommal.

Gyermekek családot szegénységének csökkentése:

- integrált járási gyermekprogramok;
- a koragyermekkori felzárkózást segítő új Biztos Kezdet Gyerekházak létrehozása;
- a hazai költségvetésből finanszírozott, már működő Biztos Kezdet Gyerekházak és Tanodák infrastrukturális helyzetének javítása, támogatása.

Oktatási esélynövelő:

- óvodai esélyteremtő programok folytatása, amelyek az oktatási hátrányok megelőzését, a minél korábbi életkorban megkezdett képesség kibontakoztatását segítik (humán fejlesztések);
- új Tanodák létrehozása a továbbtanulási esélyek növelése érdekében (humán és infrastrukturális fejlesztések);
- roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának csökkentése a tanulási motiváció erősítésével és ennek részeként ösztöndíj biztosításával, a továbbtanulási esélyek növelésével, a családjuk bevonásával (humán fejlesztések);
- kollégiumi körülmények között megvalósuló prevenciós programok (humán és infrastrukturális fejlesztések);
- Roma Szakkollégiumi szolgáltatások minőségének továbbfejlesztése (pl. a középiskolai tanulók felsőoktatásra való felkészítésével, az egyetemek külföldi felsőoktatási kapcsolatrendszerének bővítésével, a szakkollégiumi hallgatók külföldi tapasztalatszerzésének támogatásával) (humán fejlesztések);
- felzárkózási célú közösségi szolgáltató terek továbbfejlesztése az egységes szakmai szempontokon alapuló szolgáltatások biztosítása érdekében (humán fejlesztések).

Hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának erősítése:

- komplex képzés és élethosszig tartó tanulás támogatása;
- közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerő-piaci elhelyezkedési esélyeinek segítése.

Hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatásának támogatása:

- a romák foglalkoztatásba ágyazott képzése: a foglalkoztatási szempontból különösen hátrányos helyzetűek átmeneti jelleggel támogatott foglalkoztatására és támogatott képzésére, valamint egyénre szabott személyes segítségükre kerül sor;
- hátrányos helyzetű aktív korú népesség munkaerő-piaci esélyeinek növelése és foglalkoztatásának támogatása komplex humán és infrastrukturális fejlesztéseket megvalósító pilot programokkal;
- társadalmi re-integráció erősítése.

Szegregált élethelyzetben élők helyzetének javítása komplex programokkal:

- telepszerű körülmények között élők társadalmi integrációja, lakhatási helyzetük javítása;
- humán és infrastrukturális jellegű beavatkozások biztosítása összehangolt, integrált módon.

Társadalmi felzárkózást megerősítő együttműködések, valamint szakpolitikai fejlesztések:

- A felzárkózási projektek eredményes megvalósításához országos és területi szintű koordináció, egységes szakmai, módszertani támogatás nyújtása, nyomon-követés biztosítása;
- hátrányos helyzetű csoportokra irányuló hiánypótló kutatások támogatása, hazai és regionális partnerség szélesítése.

A roma platform rendezvényeken bemutatásra került a **Svájci- Magyar Együttműködési Program** keretein belül megvalósuló program. A „Digitális terek elérhetőségének és a hátrányos helyzetű csoportok digitális kompetenciájának fejlesztése” elnevezésű program célja a hátrányos helyzetű csoportok, köztük a romák digitális írástudásának növelése, ami hozzájárul a felnőtt munkaképes korú lakosság foglalkoztathatóságának javításához, a társadalmi befogadást célzó felnőttkori tanulás ösztönzéséhez, valamint az információs és kommunikációs technológiák (IKT) használatát igénylő technológiai környezetben a munkalehetőségekhez való hozzáférés javításához.

A program eredményeként a bevont rászorulókat - köztük romákat - képesek lesznek jobban kihasználni az online lehetőségeket és szolgáltatásokat, ami társadalmi befogadásuk és szerepvállalásuk növekedéséhez vezet, és erősíti a hatóságokkal való kapcsolatukat amellett, hogy a mindennapi életüket is megkönnyíti az online szolgáltatások használata.

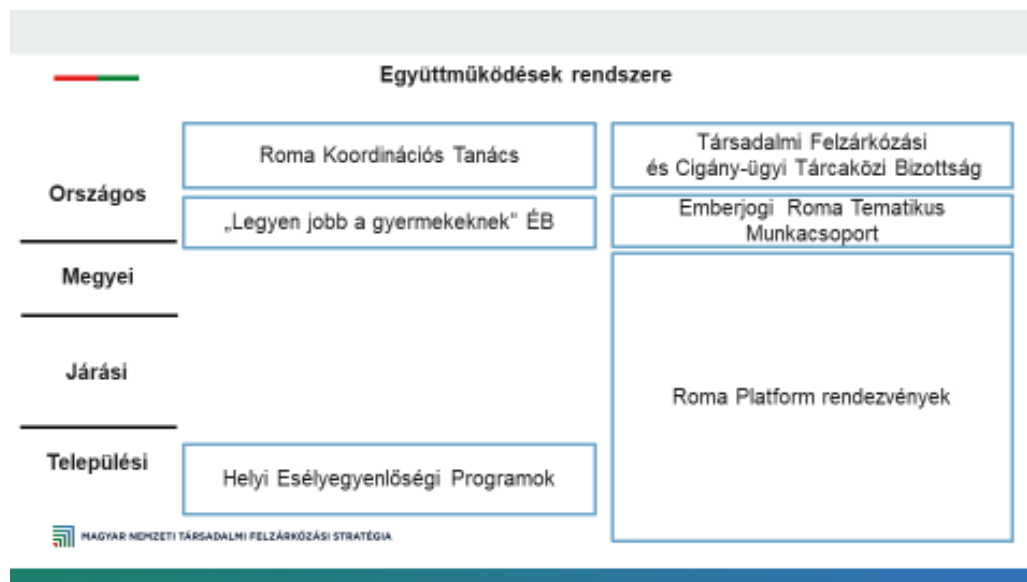
A program legalább 70%-át a gazdaságilag hátrányos helyzetű Észak-Alföld; Észak-Magyarország; Dél-Dunántúl régiókban kell végrehajtani.

Pályázni az erős helyi beágyazottsággal rendelkező társadalmi felzárkózási intézményeknek és szolgáltatásoknak, valamint civil szervezeteknek (Tanoda, Biztos Kezdet Gyerekház, Jó kis hely, Roma

szakkollégiumok, valamint Csillagpont, Csillagház, Közösségi Ház, Jelenlét Pont, erős helyi beágyazottsággal rendelkező civil szervezetek) lesz lehetőségük.

II.3. A felzárkózás-politika jelenleg működő egyeztető fórumai Magyarországon

A felzárkózás-politika alapelve a „semmit róluk nélkülük” elv, ennek megfelelően a Kormány széleskörű partnerségben valósítja meg a társadalmi felzárkózási intézkedéseket, ezzel is hangsúlyozva, hogy a felzárkózás ügye nemzeti ügy. A szakpolitikák kidolgozásának, végrehajtásának és ellenőrzésének minden szintjén aktívan részt vesznek a célcsoportok, így a roma közösség képviselői is. Ez nemcsak azért fontos, mert a települési és nemzeti önkormányzatok, a civil- és karitatív egyházi szervezetek a demokratikus működés nélkülözhetetlen elemei, hanem azért is, mert azokban hatalmas kapacitás rejlik, a társadalom igényeire rugalmasan képesek reagálni, illetve segíthetik a közösségek önjáróvá tételét is. Ezért külön is indokolt a roma civil szervezetek megerősítése, és a döntéshozásba, végrehajtásba és ellenőrzésbe történő bevonása.

II.3.1. Országos szintű egyeztető mechanizmusok

- **Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság** - a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság létrehozásáról a 1199/2010. (IX. 29.) Korm. határozat alapján

A Kormány a romák és a tartósan rászorulóknak életkörülményeinek, társadalmi helyzetének javítása, valamint társadalmi integrációjának elősegítésére irányuló kormányzati tevékenység összehangolása érdekében létrehozta a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottságot (TFCTB) Cél, hogy a tárcák intézkedései egymást erősítsék, megvalósuljon a felzárkózásra fordított állami források hatékony felhasználása, és az MNTFS mindinkább beépüljön az egyes szakpolitikákba. A Bizottság

működése garancia arra, hogy a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés, a hátrányos helyzetű térségekben, méltatlan lakhatási körülmények között élő, alacsony képzettségű emberek szociális helyzetének javítása, képzése és munkához juttatása a kormányzat kiemelt kérdései között kapjon helyet. A Bizottság elnöke a BM Gondoskodáspolitikáért Felelős Államtitkára, az illetékes minisztériumok mellett képviselteti magát a KSH és a Modern Települések Fejlesztéséért felelős kormánybiztos is. A TFCTB szükség szerint, de legalább évente kétszer ülésezik. A Bizottságon belül az MNTFS és az intézkedési terv végrehajtását támogató szakpolitikai és monitoring munkacsoport jött létre.

- **Legyen jobb a gyermekeknek! Értékelő Bizottság** – a 1053/2008. (VIII. 4.) Korm. határozat alapján

A Kormány a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiáról 2007-2032 szóló, 47/2007. (V. 31.) OGY határozat alapján létrehozta a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia Értékelő Bizottságot kormányzati, egyházi, szakmai és civil szervezetek által delegált szakértőkből. A Bizottság feladata a stratégia végrehajtásának monitorozása, a nyomon-követés eszközrendszerének továbbfejlesztése, a szegény családban élő gyermekeket mérő indikátorrendszer fejlesztése, az adatok elemzése. A 33 tagú, évente kétszer ülésező testülethez tanácskozási jogú állandó meghívottak csatlakoznak.

- **Roma Koordinációs Tanács** – 1102/2011. (IV. 15.) Korm. határozat alapján

A Kormány a romák felzárkózását szolgáló intézkedések kialakítása, végrehajtása és az azok eredményeivel kapcsolatos véleménynyilvánítás érdekében létrehozta az évente legalább kétszer ülésező Roma Koordinációs Tanácsot. A 33 tagú testületben pályázat alapján kiválasztott országos civil szervezetek, a komplex programmal fejlesztendő járások, illetve jelentős roma lakossággal bíró vármegyék megyei roma nemzetiségi önkormányzatai, az egyházak, illetve állandó meghívottja többek között az EBH, a Központi Statisztikai Hivatal, továbbá az Országgyűlés Kulturális Bizottságának és Népjóléti Bizottságának elnökei. A Tanács feladatai közé tartozik, hogy felhívja a figyelmet a társadalmi felzárkózási intézkedéseket nehezítő problémákra; intézkedési javaslatokat, a hazai és nemzetközi jelentéseket véleményez, javaslatokat fogalmaz meg, közreműködik a felzárkózást elősegítő szakmai hálózatok kialakításában, továbbá részt vesz a romák társadalmi integrációjának elősegítésével kapcsolatos feladatok hatásértékelésében, és így az MNTFS megvalósításának nyomon követésében, rendszeres felülvizsgálatában. 2017-ben a Tanács munkájának kiszélesítése céljából tematikus szakpolitikai testületek felállítására került sor a foglalkoztatás, oktatás és gyermekjólét, lakhatás, roma kultúra, területfejlesztés és cigánypasztoráció területeken.

- **Emberjogi Munkacsoport** – Roma Tematikus Munkacsoport - 1039/2012. (II.22.) kormányhatározat

Fő feladata, hogy figyelemmel kísérje az emberi jogok érvényesülését Magyarországon, ennek érdekében konzultációt folytasson különböző szervezetekkel, és segítse a szakmai kommunikációt. Tagjai a minisztériumok emberi jogi tekintetben hangsúlyos területet képviselő államtitkárai, elnöke az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára. A munkacsoport Emberi Jogi Kerekasztalt működtet az emberi jogok hazai érvényesülését vizsgáló civil, érdekképviselői, szakmai és alkotmányos szervezetekkel való konzultáció érdekében, illetve, hogy ajánlásokat fogalmazzon meg a vonatkozó kérdésekben. A kerekasztal tagjai a Munkacsoport tagjai, az alapvető jogok biztosa, az EBH elnöke, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke, valamint a felkért alkotmányos és civil jogvédő, jogérvényesítő szervezetek delegáltjai. A civil és állami szereplők részvételével megalakult, évente háromszor ülésező Romaügyi Tematikus Munkacsoport elnöke a gondoskodáspolitikáért felelős államtitkár.

II.3.2. Területi szintű egyeztető fórumok

- **Helyi szintű egyeztető fórumok - Helyi Esélyegyenlőségi Program**

A felzárkózás politika helyi megvalósulását segítik a helyi esélyegyenlőségi programok (továbbiakban: HEP). Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény² értelmében a települési önkormányzatoknak öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadnia, amelyet két évente felülvizsgálnak. – 2013. július 1-jét követően –EU-s és hazai forrásból csak akkor részesülhet, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A felzárkózás-politika helyi szintű lábaként 2013-tól kialakult a Helyi Esélyegyenlőségi Programok (a továbbiakban: HEP) elkészítésének új rendszere. Célja, hogy a településeken élő, esélyteremtés szempontjából támogatásra szoruló társadalmi csoportok – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, fogyatékkal élő személyek, nők és az idősek – helyzete és életminősége javuljon.

A HEP-ek az MNTFS-ben megfogalmazott felzárkózás-politikai célok megvalósításának helyi eszközeként működnek, így esetükben is érvényes az MNTFS „közös javaslat, közös döntés, közös felelősség vállalás” alapelve. A HEP fórumok a helyi esélyegyenlőségi programok kapcsán a 2003. évi CXXV. tv. 31.§, valamint a 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 5.§ partnerségi elvárásainak gyakorlati megvalósítói. A HEP-ekhez kapcsolódóan a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság mentorhálózatának szakmai támogatásával kialakultak a társadalmi egyeztetés és partnerségi konzultáció színteréül szolgáló, az elmúlt évek alatt általánosan elfogadott és működtetett HEP

---

² 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Fórumok, amelynek tagjai a HEP célcsoportokhoz kapcsolódó önkormányzati, civil, egyházi és gazdasági szereplők.

- **Megyei Felzárkózási Fórumok**

2011 óta működnek országos felzárkózási fórumok, valamint 2013-tól a HEP-ekhez kapcsolódó települési egyeztetési fórumok (HEP Fórum). Az eddig hiányzó megyei szintű konzultáció érdekében létrejött a Megyei Felzárkózási Fórumok hálózata annak érdekében, hogy a felzárkózás-politika célkitűzései, szemlélete és alapelvei, valamint a HEP-ekhez kapcsolódó önkormányzati feladatok az ország különböző részein hatékonyabban kapcsolódjanak. Az évente legalább kétszer ülésező fórumok létszáma 15-30 fő, tagjai a helyi és megyei önkormányzatok és roma nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek, közszolgáltatók, gazdasági szereplők, tankerületek, szakképző intézmények képviselői.

A konzultáció mellett a kezdeményezés további célja a megyei szintű, a szolgáltatási hiányokat feltérképezni célzó szolgáltatási út térkép és a hiányokat kezelő Megyei Esélyteremtő Paktum létrehozása, utóbbiak 18 megyében készültek az EFOP-1.6.3 projektek keretében. Ezek a Megyei Felzárkózási Fórum által létrehozott olyan, a szolgáltatási út térképen alapuló együttműködések gyűjteményei, amelyek a helyi szereplőknél rendelkezésre álló eszközök, szolgáltatások, intézmények stb. felhasználásával megoldásokat nyújtanak a települési szinten jelentkező hiányok ellátására.

- **Magyar Nemzeti Roma Platform**

Ahhoz, hogy az együttműködések a közigazgatás valamennyi szintjén, így megyei szinten³ is kialakulhassanak, szükséges erre alkalmas platformokat létrehozni, valamint – az hálózatosodás és intézményesülés érdekében - a megkezdett munkát folytatni. Helyi, járási és vármegyei szereplőket – helyi döntéshozók, a közigazgatási szervek, roma nemzetiségi önkormányzatok, civil és egyházi szervezetek, közszolgáltatók, roma és nem roma érintettek – megszólító program, amelynek keretében születéstől a foglalkoztatásig különböző témák és intézkedések mentén, aktuális felzárkózás-politikai kérdésekről való konzultáció valósulhat meg.

A roma platformok a helyi/járási és az országos szintű együttműködések közötti kapcsolatot teremti meg, a helyi igények becsatornázását, s a kormányzati felzárkózás-politikai irányvonalak kommunikálását, aktualitások megosztását egyaránt.

---

³ Magyarország az 1950-es megyerendezés óta 19 megyére oszlik. A megyék Budapest főváros mellett az ország nagyobb közigazgatási területi egységei, melyek járásokra, azok pedig településekre (városokra és községekre) tagolódnak tovább.

A helyszínek meghatározásánál fontos szempont, hogy különböző méretű és gazdasági helyzetű településeken is szervezzünk platformokat, mely közvetlen érdekképviselőket, közvetlen párbeszédet biztosít akár kistéleplési lakosok és kormányzati szereplők közt is.

A romák aktív részvételének, helyzetbe hozásának elősegítése olyan alapvető feladat, melynek teljesülnie kell a döntéshozás, végrehajtás, valamint az ellenőrzés lépései során egyaránt, európai, nemzeti, regionális és helyi szinteken is. A roma Platformok nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a helyi közösség aktív résztvevői bekapcsolódhassanak a helyi és megyei közéletbe, képessé váljanak a közösségi szükségletek és problémák megfogalmazására, ezáltal segítve a felzárkózás és integráció sikeres megvalósítását.

III. Magyar Nemzeti Roma Platform

III.1. Előzmények: 2016-2021

A Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság 2016 óta valósít meg roma platform projektet. Az elmúlt időszakban átlagosan több mint 300 szervezetet értünk el egy-egy projektidőszakban, mindösszesen több mint 3000 fő vett részt rendezvényeken. Az elmúlt évek tapasztalataira és eredményeire nagyban tudunk építeni a 2022-2023. években zajló projekt során is.

<i>Időszak</i>	<i>Bevont vármegyék</i>	<i>Résztevők száma</i>
<i>2016. június 1. – 2017. május 31.</i>	Baranya megyében, Szabolcs –Szatmár – Bereg megyében és Borsod – Abaúj – Zemplén megyében	A rendezvényekre regisztrált résztevők száma több mint 1000 fő volt.
<i>2017. augusztus 1- 2018. július 31.</i>	Jász – Nagykun – Szolnok megyében, Heves megyében, Hajdú-Bihar megyében és Nógrád megyében	A 12 helyszíni rendezvényen valamint a záró konferencián több mint 900 fő vett részt.
<i>2019. augusztus 10. és 2021. január 9.</i>	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Nógrád megye, Csongrád megye, Békés megye	A 12 db megyei rendezvényen valamint a nyitó és záró konferencián közel 1100 fő vett részt.
<i>2021. január 10. és 2021. december 31.</i>	Heves megye, Pest megye, Borsod-Abaúj- Zemplén megye, Baranya megye	A 12 megyei rendezvényen valamint az országos konferencián közel 400 fő vett részt.

III.2. A Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése 2022-2023. című projekt

A Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkársága – mint Nemzeti Roma Kapcsolattartó Pont – 2022. január 1. – 2023. december 30. között valósította meg a *Magyar Nemzeti Roma Platform megerősítése 2022-2023.* című projektet.

A projekt keretében vállalt és ellátott tevékenységek központi koordinációját a Belügyminisztérium munkatársai végezték, a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság részéről 3 fős szakmai stáb, valamint az Európai Unió Fejlesztések Koordinációjáért Felelős Helyettes Államtitkárság részéről 1 fő projektmenedzser és 1 fő pénzügyi vezető végezte. A vármegyei koordinátorok a Belügyminisztérium háttérintézményének, a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóságnak a munkatársai voltak.

A projekt tevékenységei körében:

- 15 vármegyei rendezvény valósult meg több mint 700 fő részvételével, több mint 90 előadó bevonásával, vármegyénként 3 különböző helyszínen;
- 1 budapesti helyszínű országos rendezvény keretében különböző vármegyék jó gyakorlatai kerültek bemutatásra, a projekt tapasztalatai kerültek megosztásra, több mint 100 fő részvételével, magas szintű kormányzati képviselők jelenlétével;
- 1 nemzetközi rendezvény valósult meg hazai és külföldi szakértők részvételével, fő témája a „*területi és helyi szintű konzultációs folyamatok és tervezés*” ;
- példaképekről és jó gyakorlatokról szóló kiadvány került megjelentetésre;
- a konzultáció témakörében, a rendezvények és találkozások mentén kisfilm készült, a kisfilm fő szereplői a rendezvények résztvevői, előadói.

A projekt fő elemét a vármegyei rendezvények adták, hiszen ezen események tapasztalatai, eredményei biztosították a kiadvány és a kisfilm tartalmát, az országos és nemzetközi rendezvények megalapozását.

A projekt megvalósulását, eredményeit hatásvizsgálat kísérte. A HÉTFA Kutatóintézet és Elemző Központ munkatársai a rendezvényeken részt vettek, kérdőíveket és interjúkat készítettek, s mindezek eredményeit az országos és nemzetközi rendezvényen bemutatták, valamint záró tanulmányban megosztották. A hatásvizsgálat eredményeit tartalmazó záró tanulmány a Szociális Ágazati Portálon elérhető.

III.2.1. Az egyeztetés módszerei, menete

A tapasztalataink azt mutatják, hogy a személyes részvétel, a személyes szóbeli egyeztetés még mindig a leghatékonyabb és leghatásosabb módszer a tapasztalatcserére és az együttműködések kialakítására.

A pályázat megvalósításához ezért vármegyénként három alkalommal személyes egyeztetést szerveztünk, ahol a felzárkózás-politika eredményeiről, aktualitásairól és a hatékony egyeztetési mechanizmusokról kívántunk a lehető legszélesebb körben konzultálni a releváns szereplőkkel.

Olyan fórumokat akartunk szervezni, ahol a párbeszéd, a partnerség a meghatározó, olyan embereket kívántunk leültetni egy asztalhoz, akik nagymértékben érintettek a felzárkózás-politikában, illetve célcsoportjuk körében magas a romák aránya.

A rendezvényeken a nyitott formális egyeztetés módszerét alkalmaztuk. Azaz strukturáltan, előre megtervezett programterv mentén és időkerettel zajlottak le az események. Különböző egyeztetési formákat (technikákat) alkalmaztunk, amelyekkel próbáltuk az aktív részvételt és a megszólalás lehetőségét biztosítani.

- *Konferencia:* Köszöntők és tematikus előadások segítették az adott konzultációs alkalom keretbe helyezését, szakmai háttérét biztosítani.
- *Kerekasztal-beszélgetés:* A tevékenységek elméleti és gyakorlati szintjének mélyebb tárgyalása, jó gyakorlatok, helyi szereplők bevonásával.
- *Szakmai konzultáció:* A kerekasztal-beszélgetéseken túl, a rendezvény fórummal zárult, amely hozzászólásokra, kérdésekre-válaszokra adott lehetőséget. Ennek keretében gyűjtöttünk olyan észrevételek is, melyek beépíthetők az intézkedésekbe, a tervezési folyamatokba.
- *Szünetek:* A projekt céljához illeszkedően, a rendezvény résztvevői közti találkozás, a kötetlen párbeszéd, a kapcsolatépítés lehetőségét teremtette meg, valamint az előadások és elhangzottak megvitatását tette lehetővé.

III.2.2. A meghívottak köre

Az egyeztetések sikerességének legfontosabb eleme, hogy minden érintett szereplőt megszólítsunk és bevonjunk, előadóként és résztvevőként részese legyen a konzultációnak. A felzárkózás-politikai intézkedések hatékonysága annál jobb, minél inkább megvalósul a szakterületek közti párbeszéd, a szervezetek közti együttműködés. Ahogyan az MNTFS beavatkozási területei is sokrétűek, kiemelt jelentősége van annak, hogy a résztvevők minél több szakterületet képviseljenek, hiszen a felzárkózás-politikai megoldások legtöbbje komplex beavatkozást igényel.

Az állami, egyházi és civil szereplők köre ismert, bevonásukat elsősorban a vármegyei önkormányzatok, vármegyei nemzetiségi önkormányzatok, valamint a projektben dolgozó vármegyei koordinátorok segítették. A meghívások legszélesebb körhöz való eljuttatása érdekében, a meghívóban külön kértük a címzetteket, hogy továbbítsák a meghívást azon szervezetek vagy személyek részére, akik érintettek vagy érdekeltek lehetnek a konzultáció témájában.

„A rendezvényre hívjuk azon állami, egyházi és civil szervezetek képviselőit, akik a felzárkózási és roma ügyben érdekeltek, avagy e terület iránt érdeklődnek. Kérjük, hogy amennyiben ismer ilyen szervezetet vagy személyt, akkor a meghívót továbbítsa részükre is.”

Kiemelt cél volt, hogy olyan szervezetek és szakemberek megszólításra kerüljenek, akik roma emberek körében dolgoznak, vagy ők maguk is romák.

A rendezvényeken résztvevők közt többségében a központi, területi és helyi közigazgatás képviselői (közgyűlés elnökei, polgármesterek, roma nemzetiségi önkormányzatok, hivatalvezetők, stb.); a gyermekjóléti, a szociális és oktatási intézmények képviselői és munkatársai; az egyházak és egyházi fenntartású szervezetek képviselői, non-profit és civil szervezetek képviselői voltak. Mindig kiemelt szerepet kapott az adott vármegye önkormányzata, hiszen a fenntarthatóságban és hálózatosodás továbbfejlesztésében jelentős szerepük van.

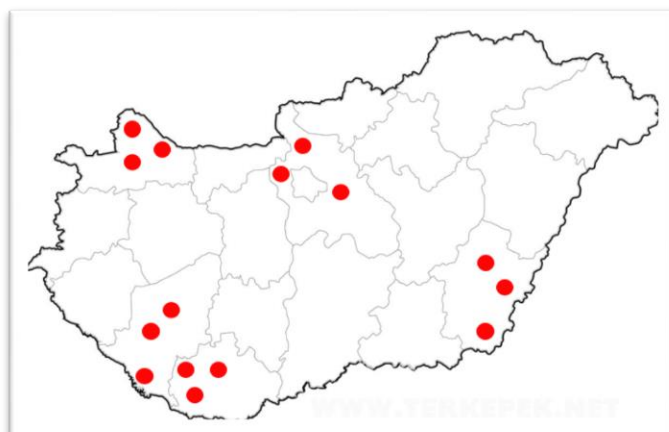
Minden megyére elkészült egy címlista, amelyben a nevek, titulusok és elérhetőségek szerepelnek. Ennek összeállításában segítettek a vármegyei koordinátorok.

A Belügyminisztérium saját regisztrációs rendszerrel rendelkezik (www.bmevents.gov.hu), ami nagyban segítette a rendezvények szervezési, lebonyolítási munkáját mind a személyes, mind az online rendezvények kapcsán. A regisztráció során lehetőséget biztosítottunk kérdések, vélemények előzetes megfogalmazására is.

III.2.3. A helyszín beazonosítása

A helyszín beazonosításánál alapvető fontosságú volt, hogy a résztvevők által jól megközelíthető, elérhető legyen, illetve a teljes vármegyét lefedjük. Vármegye székhelyeken, járási központokban, városokban és alacsony lélekszámú községekben egyaránt tartottunk rendezvényt, ezáltal is biztosítva a különböző szintekkel történő párbeszédet. A technikai és szakmai szempontokat egyaránt figyelembe véve, vármegyénként 3-3 alkalom biztosította a legszélesebb körű elérést, a legtöbb térség megszólítását.

Roma platform helyszínei az öt vármegyében

A helyszíneket önkormányzatok és szervezetek biztosították. A helyszínek kiválasztásánál a vármegyei koordinátorok, a vármegyei önkormányzatok és roma nemzetiségi önkormányzatok is segítségünkre voltak.

III.2.4. A moderátor, az előadók beazonosítása

A szakmai konzultáció érdekében olyan hozzáértő és szakmai tapasztalattal bíró személyeket vontunk be, akik a tájékoztatást magas színvonalon képesek biztosítani. Ahogyan azt a hatásvizsgálat eredményei igazolták, ezt sikeresen teljesítettük. A rendezvényeken a projekt szakmai facilitátora látta el a moderátori feladatokat, mely nagyban segítette a szakmai rendezvény keretbe helyezését, a szakmai irányok megtartását.

A köszöntőbeszédekben állandó szerepet kaptak a vármegyei közgyűlések, vármegyei roma nemzetiségi önkormányzatok, valamint a rendezvényt fogadó önkormányzatok vagy szervezetek. A Belügyminisztérium részéről minden alkalommal voltak előadók, akik tájékoztatást nyújtottak stratégiai szintű intézkedésekről, valamint aktuális pályázati és egyéb lehetőségekről is.

A rendezvények során 91 fő tartott előadást vagy volt kerekasztal-beszélgetés résztvevője. Az előadók közt törekedtünk arra, hogy roma szereplőket is bevonjunk.

A rendezvényeken az alábbi szervezetek jelentek meg előadóként, partnerként:

Almamellék-Somogyhársági Általános Iskola és Kollégium	Nagybajomi Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola és Kollégium
Babócsa Község Önkormányzata	Napkerék Egyesület
Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány	Nyugat Dunántúli Regionális Krízis Ambulancia
Baranya Vármegyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat	Orsós Zoltán plébános
Baranya Vármegyei Önkormányzat	Ökumenikus Segélyszervezet
Battonya Város Önkormányzata	Pécsi Evangélikus Roma Szakkollégium

Békés Vármegyei Önkormányzat	Pest Vármegyei Önkormányzat
Békés Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Pest Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Békés Város Önkormányzata	Piliscsabai Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Boldog Ceferino Intézet	Pisont István Tehetségkutató, Fejlesztő és Gondozó Alapítvány
Cigány Értelmiség Érdekvédelmi Egyesülete	Pisont István válogatott labdarúgó
Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület	Református Szeretetszolgálat
Csobánka Község Önkormányzata	Sarkad Város Önkormányzat
Csobánkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Sellye Város Önkormányzat
Dél-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság	Somogy Vármegyei Önkormányzat
Emberöltő Alapítvány	Somogy Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Gandhi Gimnázium Közhasznú Nonprofit Kft.	Somogyvár Község Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Gyomaendrőd Város Önkormányzat	SZÁMÍTHATSZ RÁNK! Egyesület
Győr Város Önkormányzata	Szany Község Önkormányzat
Győr-Moson-Sopron Vármegyei Önkormányzat	Szanyi Római Katolikus Plébánia
Győr-Moson-Sopron Vármegyei Rendőr-főkapitányság	Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
Győr-Moson-Sopron Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Szent Erzsébet Alapítvány
Iskolakultúráért - Esélyteremtésért Egyesület	Szent Imre Katolikus Általános Iskola Siklós
Jelen és Jövő Gyermekeiért Alapítvány	Szent Márton Caritas Alapítvány
Kadarkút Város Önkormányzat	Szentandrásy István Egyetemi Roma Szakkollégium
Kaposvár Város Önkormányzata	Szigetvár Város Önkormányzat
Kaposvári Táncsics Mihály Gimnázium	Sztehlo Gábor Integrált Szociális és Gyermekvédelmi Intézmény
Katolikus Karitasz - Caritas Hungarica	Tan Kapuja Buddhista Gimnázium
Kira Vendéglő – az ország első cigányvendéglője	Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság
Kunágota Község Önkormányzata	Zsámbéki Premontrai Technikum, Szakképző Iskola és Gimnázium
Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem	
Magyar Evangélikus Egyház	
Magyar Máltai Szeretetszolgálat	
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	
Magyar Pütkösi Egyház	
Magyar Vöröskereszt Győri Igazgatóság	
Mezőkovácsháza Város Önkormányzata	
Monor Város Önkormányzata	
Mosonmagyaróvár Város Önkormányzat	

III.2.5. A tematika, napirendi pontok meghatározása

A projekt megvalósításában fontos volt, hogy a legkülönbözőbb témákban szervezzünk konzultációt, a születéstől a foglalkoztatásig, a roma kultúra és a társadalmi szemléletformálás szempontjait is beemelve. A programterv meghatározásánál figyelemmel voltunk a helyi igényekre, az adott térség sajátosságaira, az aktuális szakmapolitikai kérdésekre. A megvalósítás során cél volt, hogy a roma kultúra értékeit, a roma kultúra ünnepeit figyelembe vegyük, így például a roma kultúra világnapja, Boldog Ceferino egyházi ünnepe vagy a Pharrajimos emléknapja is témaként jelent meg.

- esélynövelő szolgáltatások a gyermekek, a roma lányok és a telepszerű körülmények közt élők körében
- koragyermekkorai és kollégiumi programok, intézményi és járási szinteken

- roma fiatalok a felsőoktatásban, s az oda vezető út – köznevelési kollégiumi programok
- iskolán kívüli programok és roma nemzetiségi önkormányzatok
- felzárkózási programok civil fenntartói, civil szervezetek szerepe a felzárkózásban
- sikeres roma életutak és a pünkösdi cigánymisszió
- kistelepülési komplex programok és a Felzárkózó települések hosszú távú programja
- cigánypasztoráció – egyházi szerepvállalás a roma identitásban, társadalmi felzárkózásban, szemléletformálásban, egyházi szervezetek, mint felzárkózási programok fenntartói
- cigány/roma gyermekek és fiatalok felzárkóztatásának lehetőségei – roma napi konferencia az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán
- a felzárkózási programok szakmai támogatása, valamint a településeken és településrészekben létrehozott közösségi terek
- iskolán kívüli programok – gyermekek és fiatalok lehetőségei
- szünidei programok, táborozás
- a leginkább rászorulóknak képzési és foglalkoztatási lehetőségei, esélyteremtése
- roma nemzetiségi nevelést-oktatást végző intézmények munkatársaival beszélgetés a roma identitásról, a hagyományok és kultúra megjelenéséről, valamint emlékezőskultúra – a roma holokauszt (pharrajimos)
- felzárkózási programok kistelepülési fenntartói, romák, roma nők a felzárkózásban

III.2.6. Rendezvények időpontjai, helyszínei

<i>Időpont</i>	<i>Vármegye</i>	<i>Település</i>
2022.09.22	Békés	Mezőkovácsháza
2022.09.28	Baranya	Szigetvár
2022.10.12	Somogy	Kaposvár
2022.10.26	Pest	Csobánka
2022.11.17	Győr-Moson-Sopron	Győr
2022.11.23	Békés	Békés
2023.02.15	Baranya	Sellye
2023.03.01	Győr-Moson-Sopron	Szany
2023.03.23	Pest	Vác
2023.04.05	Somogy	Kadarkút
2023.05.04	Békés	Gyomaendrőd
2023.06.01	Győr-Moson-Sopron	Mosonmagyaróvár
2023.07.06	Pest	Monor
2023.08.03	Baranya	Pécs
2023.09.28	Somogy	Babócsa

III.2.7. Országos és nemzetközi rendezvény

Az **országos konferencia** célja volt, hogy az öt vármegyében megvalósult rendezvény résztvevői és előadói részére találkozási felületet biztosítsunk, egy-egy jó gyakorlatot megismertessünk a vármegyékből, illetve tájékoztatást adjunk a projekt megvalósításának tapasztalatairól, a hatásvizsgálat eredményeiről.

A Belügyminisztérium épületében tartott rendezvényen több mint 100 fő vett részt az öt vármegyéből, különböző szervezetek képviselőiben. Az utazást buszok megrendelésével segítette a Minisztérium, hogy a legtávolabbi, legkisebb településen élők számára is biztosíthassuk a részvétel lehetőségét.

Az országos konferencia a vármegyei rendezvények struktúráját követte, így köszöntőbeszéd, előadások és kerekasztal-beszélgetés programelemek mentén zajlott. Két szekció került tervezésre, az egyik szekcióban a gyermekügyi és oktatási téma, a másik szekcióban az elsődlegesen felnőttekre irányuló intézkedések (pl. felnőttképzés, foglalkoztatás, szemléletformálás),

A **nemzetközi rendezvény** során a cél az volt, hogy jobban megismerjük más európai országok felzárkózás-politikai intézkedéseit és aktualitásait, különösen a romákat érintően. A rendezvény a szakmai tapasztalatcsere, a szakmai műhely, valamint a találkozás helyszíne is egyben. A rendezvényen ismertettük a hazai szakpolitikai keretet, továbbá azt, hogy a konzultáció hogyan jelenik meg, s milyen hatása van a tervezésre, intézkedések nyomán követésére. Szintén fontos eleme lenne a konferenciának az intézkedéseket megalapozó adatok, dokumentumok, helyzetelmzések, amelyek alapot biztosítanak helyi, vagy országos intézkedések megtervezéséhez.

A meghívott partnerek a nemzetközi rendezvény mindkét napján megszólításra kerültek, hiszen kiemelt jelentőségű volt visszacsatolásuk és saját országaikban működő konzultációs tapasztalatuk, jó gyakorlataik.

A rendezvény segítette a tudás megosztását, valamint a kapcsolatok építését a szakmai fejlődés, továbbfejlődés érdekében.

A nemzetközi rendezvényen fontosnak tartottuk, hogy a hozzánk érkező magyar és külföldi szakértő résztvevőket vendégül lássuk, illetve bemutassuk számunkra hazánk fővárosát. Ennek érdekében, kulturális programot szerveztünk, ahol a Dunáról mutathattuk be a főváros főbb nevezetességeit, illetve a Romano Glaszo - Tanodás tanulókból álló – zenekar a magyar autentikus roma zenéből adott ízelítőt.

IV. A vármegyei rendezvényeken, illetve a projekt megvalósítása során megfogalmazódó vélemények, szakpolitikai javaslatok

A rendezvényekre való regisztráció során, illetve a rendezvényeken több ütemben volt lehetőség vélemények, javaslatok megosztására. A hatásvizsgálat keretében elérhető kérdőívek és felvett interjúk pedig további lehetőségeit adták a helyi észrevételek becsatornázásának.

A fentiek alapján, az alábbi észrevételek, vélemények, javaslatok fogalmazódtak meg, melyek felzárkózás-politikai intézkedésekbe való integrálása vizsgálandó. (Az észrevételek, vélemények és javaslatok körében vannak olyanok, melyek már korábbi években is megfogalmazódtak.)

Konzultáció, együttműködés

- A szakemberek közti találkozás, a tevékenységekre vonatkozó visszacsatolás igénye mutatkozik, melyeket a konzultációs fórumok, a rendezvények biztosíthatnak. A szakemberek megerősítésén túl, ezen alkalmak segítik a tevékenységek közti szinergia és az együttműködés lehetőségét. Hangsúlyosabb térségi és vármegyei szintű együttműködésre van szükség minden szereplő között.
- A vármegyei önkormányzatoknak kiemelt szerepe lehet a vármegyei szereplők közti hálózatosodás, együttműködés kialakításában, valamint a szakmai támogatásban. A vármegyei szervezetek koordináló, generáló funkciójának megerősítése szükséges.

Érdekképviselés, magasabb szintű bevonás

- Elengedhetetlen a cigány/roma személyek és szakemberek jelenléte, valamint a roma nemzetiségi önkormányzatok bevonása a felzárkózási programokba. A bevonás és az együttműködés fejlesztése szükséges.
- A roma nemzetiségi önkormányzatok nem rendelkeznek szükséges önerővel és humán erőforrással ahhoz, hogy uniós finanszírozású projektek megvalósítóivá váljanak. Több esetben hiányzik egy iroda, mely a tevékenység koordinálásának helyszínét is adhatja.
- Fontosak a roma identitás erősítését szolgáló programok. Sok esetben az ön-identifikáció mögött nincs valódi ismeret a származásról, a kultúráról és annak értékeiről. Kiemelt szerepe van ebben a roma nemzetiségi nevelést-oktatást nyújtó intézményeknek.
- A becsatornázott vélemények szerint az előítéletek még mindig akadályozzák a romák munkaerőpiacra való bekapcsolódását.

Gyermekek családok, oktatás, nevelés

- A szegregátum térképek esetében szükséges lehet a frissítés, akár új indikátorok kifejlesztése, (pl. a szülők iskolai végzettsége növekszik).
- Főleg Tanodákban, de Biztos Kezdet Gyerekházakban is szükség volna olyan családmentorokra, akik folyamatos kapcsolatot tartanak a szülőkkel, családlátogatást végeznek, ügyintézésben segítenek.
- A résztvevők szerint nagyon fontos a felzárkózási programok továbbfolytatása és folyamatosága, a projektszerű működés (időszakos támogatás) nem kedvez az eredmények fenntartásának, továbbfejlesztésének.
- Fontos az intézmények és szervezetek közti kapcsolat erősítése, hogy ezáltal például a kollégiumi programok egymásra épülhessenek, a köznevelési kollégiumból a felsőoktatási kollégiumba (Roma Szakkollégium) való átmenet lehetősége létrejöjjön.
- Fontos lenne Roma Nemzetiségi Önkormányzatok számára az ösztöndíj folyósításának lehetősége a költségvetésből finanszírozott feladatalapú támogatásból.
- A Bari Shej – Roma lány projekt folytatására igény van, szükséges e lányok körében a továbbtanulás megerősítése.
- Alacsony iskolai végzettséggel rendelkező munkaerőt is lehessen alkalmazni, a felsőfokú végzettségű személyek bevonása olykor nem releváns vagy nem elérhető.
- Több ülésen is felmerült, hogy versenyképes képzésekre lenne óriási igény a megyékben. A szakképzés és a felnőttképzés mentén is szükséges átgondolni az indított képzéseket, hogy azok alkalmazkodjanak a piaci igényekhez, illetve a tanulók igényeihez. (pl. szépségipar)

Az elhangzott releváns észrevételeket, tapasztalatokat az MNTFS 2030 alapján vizsgáljuk, továbbá az európai uniós finanszírozású programok kidolgozása során figyelemmel voltunk és leszünk rájuk. A fenti vélemények, tapasztalatok megosztásra kerülnek országos egyeztető fórumok ülésein (lásd: II.3.1. pontban részletezettek).